

Divendres **7 de juliol**. 21 h. / Claustre del Monestir de sant Daniel

LUCAS & ARTHUR JUSSEN

PROGRAMA

PART I

L.V. BEETHOVEN: *Variations Waldstein*,
en Do major, WoO67

8 Variacions per a piano a 4 mans
sobre un tema de Ferdinand Waldstein

F. CHOPIN:

· *Nocturn* núm. 1 op 62

· *Nocturn* núm. 2 op 62

(Lucas Jussen)

E. GRANADOS:

El amor y la muerte, balada (*Goyescas*)

(Arthur Jussen)

F. SCHUBERT:

Fantasia en Fa menor, D 940

· Allegro molto moderato

· Largo

· Scherzo. Allegro vivace

· Finale. Allegro molto moderato

PART II

F. POULENC: Sonata per a piano a 4 mans,
FP 8

· Prelude

· Rustique

· Final

G. GERSHWIN: *3 preludes for piano*

· Allegro ben rimato e deciso

· Andante con moto e poco rubato

· Allegro ben rimato e deciso

(Lucas Jussen)

N. KAPUSTIN: *Variations* op. 41

(Arthur Jussen)

M. RAVEL: *Ma mère l'oye*

· *Pavane de la Belle au bois dormant*

· *Petit Poucet*

· *Laideronnette, Impératrice des Pagodes*

· *Les entretiens de la Belle et de la Bête*

· *Le jardin féerique*

20.30 h

Guia musical
a càrrec de
Xavier Paset

CONCERT ENREGISTRAT PER: Cat música

Dip. Legal: Gi 962-2017

LUCAS & ARTHUR JUSSEN

Més enllà de compartir piano

Natàlia Sánchez Torra, responsable de comunicació de l'Auditori de Girona i
Nits de Clàssica i divulgadora musical

Existeix un fet emocional intrínsec quan dos intèrprets comparteixen instrument: més enllà de fer-se concessions en el teclat, pedals o resoldre creuaments de mans i dificultats tècniques, en l'execució col·laborativa amb un sol piano també es comparteixen riscos interpretatius, frases musicals, missatges sonors i es fusionen sentiments, emocions i gestualitat en un únic i efímer fet artístic.

Aquest vincle emocional en obres a quatre mans era especialment important per a Franz Schubert, per a qui les composicions amb piano eren el mitjà més personal i directe de l'expressió del seu ésser romàntic. Aquests moments compartint piano i partitura sempre eren per a Schubert ocasions especials que vivia amb les seves amistats més properes. Aquestes ocasions, en canvi, eren per a Bach moments més familiars o, per a Mozart, fets socials, de saló o fins i tot d'entreteniment. Sigui el propòsit que sigui, la composició i interpretació a quatre mans sempre ha estat molt propera als vincles i les emocions, com els moments a quatre mans que compartiren Clara Schumann i Johannes Brahms tocant les seves obres o, fins i tot, les del mateix Schumann.

Potser per aquest motiu la literatura musical a quatre mans mai no ha deixat de créixer fins als nostres dies, i encara que sigui amb objectius i propòsits diversos

cada compositor ha explorat aquest gènere de manera diferent. Al llarg de la història musical trobem una abundant producció d'obres a quatre mans, algunes de les quals són d'una qualitat excepcional i formen part de la música de capçalera de molts melòmans.

La producció d'aquests duets ha donat joc a tot un món infinit de partitures: composicions originals a quatre mans, transcripcions d'obres orquestrals, adaptacions d'altres formacions cambrístiques o de partitures per a dos pianos, ja siguin fetes pel mateix compositor o per altres.

El concert d'avui reuneix els grans ingredients i preserva la fidelitat i l'essència d'aquest gènere: dos germans i grans pianistes executen obres originals, creades i compostes específicament per a quatre mans i un sol piano. Un recital que també s'estructura en l'alternança interpretativa que permetrà escoltar obres a 4 i a 2 mans.

En qualitat de solistes, el concert d'avui viatjarà pel món de les emocions i el turment dels darrers anys de la vida de Frederic Chopin, amb els dos últims nocturns que va compondre; la ballada *El amor y la muerte* d'Enric Granados traduirà sonorament les pintures de F. de Goya; els *Tres preludes for piano* de George Gershwin faran un salt vertiginós a l'Amèrica del nord amb la síntesi del jazz i la música clàssica tan característica del compositor; la frescor de les *Variacions* op. 41 del compositor i pianista ucraïnès Nikolai Kapustin, conviden a una nova dimensió del jazz en què, tot i semblar una improvisació, no es deixa cap nota a l'atzar, i en alguns moments suggereix el tema principal de la consagració de la primavera d'I. Stravinsky, però aquí, el tema s'envolta de dolçor i no hi haurà tràgic final.

El concert a quatre mans arrenca amb la primera obra que Beethoven va compondre per aquest gènere, les *Variacions Waldstein*. Aquesta obra primerenca la va dedicar a qui va ser el seu protector, el comte Ferdinand Waldstein, gràcies al qual Beethoven va poder viatjar a Viena i desplegar la seva carrera musical.

La segona de les obres a quatre mans, mereixeria un capítol a banda, la *Fantasia* en Fa menor D 940 de Schubert. Es podria dir que és una de les partitures “icones” a quatre mans, de les més interpretades i, sens dubte, una de les composicions pianístiques més belles. Una inspirada partitura estructurada en quatre parts que va dedicar a la jove comtessa Karoline Esterhazy, de qui sembla que va estar secretament enamorat. La musicòloga francesa especialista en Schubert, Brigitte Maasin, descriu la fantasia com una “obra simbòlica de comunicació entre dos éssers a través de la música”. Trobem un prolífic catàleg d'obres a quatre mans de Schubert (Fantasies, Danses, Sonats, Obertures, Rondós...) segurament el “corpus” musical més ampli i important mai escrit per a duo pianístic.

No pot faltar la contribució de Francis Poulenc, també excepcional pianista i prolífic en les composicions de música de cambra. Va compondre aquesta deliciosa sonata de només sis minuts, una petita obra que guarda la màgia, simplicitat i contrastos rítmics tan característics seus i que delaten la influència que va rebre de compositors com Satie i Stravinsky.

Ma Mère l'Oye és una col·lecció de cinc peces infantils que Maurice Ravel va compondre primer per a quatre mans i, un any més tard, va orquestrar per transformar-la en ballet (segurament la versió orquestral és la més coneguda). Les peces estan inspirades en contes de Charles Perrault, de Marie Leprince i de la comtesa d'Aulnoy. La *suite* vol ser un homenatge al món dels nens, i evoca la fantasia de coneguts contes com *La bella dorment del bosc* i en *Polzet* (o *Patufet*) en els seus dos primers títols. Continua amb *L'ainderonnette*, l'emperadriu de les pagodes, en la qual l'escala pentatònica és el recurs perfecte per transportar-nos a l'exotisme i orientalisme del conte. Continua amb un diàleg en forma de vals entre *la Bella i la Bèstia* (sembla que es tractaria d'un homenatge a Satie) que, a través d'un *crescendo* donarà pas a la darrera peça de la suite, *Un jardí habitat per fades*, que recull tots els temes anteriors i tanca el concert amb un majestuós comiat.

Més enllà de les parelles artístiques ja conegudes i que habitualment ofereixen recitals a 4 mans, la unió ocasional de dos grans pianistes és poc freqüent i podem trobar exemples d'allò més rars i singulars: Sviatoslav Richter amb Benjamin Britten, Radu Lupu amb Murray Perahia, Lang Lang amb Christoph Eschenbach, Khatia Buniatishvili amb Yuja Wang, Martha Argerich amb Daniel Barenboim o amb Evgeny Kissin, i fins i tot moments a quatre mans que varen compartir Alicia de Larrocha amb Frederic Mompou. Un “moment” a quatre mans sempre és un regal per als amants de la música, l'art i les emocions.

LUCAS & ARTHUR JUSSEN

Els pianistes Lucas i Arthur Jussen (de 24 i 21 anys) van rebre les primeres lliçons de piano sota el mestratge de Leny Bettman, a la seva ciutat natal, Hilversum (Holanda). L'any 2001, Lucas arriba a la final del Rotterdam Piano Festival i el 2004, Arthur va ser escollit “Jove talent musical de l'any”. L'any 2005 Maria João Pires convida

els dos germans a estudiar a Portugal i Brasil. I el 2011 reben el premi “Joves talents” del Concertgebouw d'Amsterdam i dos anys després el “Premi de l'audiència” al Festival Mecklenburg-Vorpommern.

Lucas i Arthur han actuat al costat de totes les grans orquestres holandeses,

incloses la Royal Concertgebouw Orchestra, Rotterdam Philharmonic Orchestra o la Radio Chamber Philharmonic Orchestra, així com també amb importants orquestres internacionals com Dallas Symphony Orchestra, MDR Sinfonie Orchestre, Sydney Symphony Orchestra o la Shanghai Symphony Orchestra. Han col·laborat amb directors de l'alçada d'Eliahu Inbal, Sir Neville Marriner, Frans Brüggen, Valery Gergiev, Jaap van Zweden, Claus Peter Flor o Stéphane Denève, entre d'altres. També han col·laborat amb músics com ara Lang Lang, amb qui Lucas va actuar al Prinsegracht Concert d'Amsterdam l'any 2006. Els dos germans van tocar l'any 2013 l'estrena mundial de *Together*, obra a dos pianos que Theo Loevendie va escriure especialment per a ells.

A més de la seva dedicació en el repertori orquestral, també són reconeguts recitalistes. Han actuat a les sales europees més importants, i han realitzat gires arreu del món: Japó (2012), Xina (2013), Corea del Sud (2014), Alemanya (2016). També han ofert concerts a Austràlia, Rússia, Mèxic i Espanya, on han debutat aquest any amb l'Orquestra Simfònica de Tenerife. Individualment també recorren una important carrera concertística: recents compromisos de Lucas inclouen una gira amb la Het

Gelders Orkest i Christian Vasquez; Arthur, per la seva banda, tocarà al costat de la Rotterdam Philharmonic Orchestra sota la direcció de Jukka-Pekka Saraste. L'any 2010 van signar un contracte amb Deutsche Grammophon, i el seu primer treball amb aquest segell, amb obres de Beethoven, va rebre el "disc de platí" i va ser guardonat amb el "Premi del públic" de l'Edison Klassiek Publieksprijs. Després de l'èxit recollit pel seu següent CD dedicat a Schubert (que va ser "disc d'or"), van dedicar el seu tercer disc a la música francesa, amb obres de Fauré, Ravel i Poulenc. L'any 2015 veu la llum el seu quart disc, que inclou els concerts per a dos i tres pianos de Mozart, KV 365 i KV 242, al costat de l'Academy of St. Martin in the Fields, sota la batuta de Sir Neville Marriner.

Aquest any han publicat el seu cinquè disc amb la mítica discogràfica, amb un treball dedicat al Concert per a dos pianos de F. Poulenc, al costat de la Royal Concertgebouw Orchestra, El Carnaval dels Animals de Saint-Saëns i l'obra *Night* de Fazil Say, composta especialment per a ells.

Entre els seus recents i propers compromisos es troben el debut amb l'OBC, la Bangkok Symphony Orchestra i la Camerata Salzburg.

Sabies que...?

Pere Andreu Jariod, divulgador musical

...els germans Jussen provenen d'una família de músics?

El seu pare, Paul Jussen, és intèrpret de timbales amb l'Orquestra Filharmònica de la Ràdio Holandesa i la seva mare, Christianne van Gelder, és flautista i professora. "La música hi ha estat sempre i sovint anàvem als seus assajos o quan hi havia concert", diu Lucas Jussen en una entrevista. I afegeix, "l'auditori on el pare assaja és molt a prop de casa nostra, així que sempre que venia un gran solista o director, anàvem a sentir-los. Ho vam fer moltíssimes vegades. No teníem escapatòria, i estàvem encantats de fer-ho".

... és molt habitual trobar duets de germans pianistes?

Podríem remuntar-nos a Nänerl i Wolfgang Amadeus Mozart, però també a Fanny i Felix Mendelssohn. Més cap aquí, Aloys i Alfons Kontarski van fer una carrera de més de trenta anys d'actuacions durant el segle xx. És el cas també de les Labèque, Katia i Marielle, encara en actiu. I podríem afegir encara els germans Lourdes i Lluís Pérez Molina, Ester i Eulàlia Vela, Víctor i Luis del Valle, els bessons Oliver i José Ma. Curbelo, o les també bessones Ferhan i Ferzan Önder. A més de Lucas i Arthur Lussen, és clar!

... WoO vol dir obra sense número d'opus?

Aquestes inicials que trobem en el llistat de composicions de Beethoven —i també en autors com

Schumann, Brahms i d'altres— signifiquen *Werk ohne Opuszahl* (obra sense número). Són peces que, per circumstàncies diverses, no es van publicar fins després de la mort del compositor. Beethoven té 138 obres amb número d'opus —això vol dir que va publicar—, mentre 205 van quedar fora del seu catàleg (WoO).

... de tots els compositors que sonaran avui, només un és viu?

Es tracta de Nikolai Kapustin, un músic nascut a Ucraïna l'any 1937. El 22 de novembre d'aquest any celebrarà 80 anys. El gruix de la producció d'aquest autor, que és d'unes 160 obres publicades, està dedicat al piano. Destaquen la vintena de sonates per a aquest instrument i els sis concerts per a piano i orquestra, a més d'altres peces com variacions, estudis, o música de cambra.

... els Jussen van participar en l'últim disc de Sir Neville Marriner?

Va ser l'octubre de 2015, amb l'Academy of Saint Martin in the Fields, l'orquestra que Marriner havia fundat el 1958. Plegats van enregistrar un CD dedicat als *Concerts per a dos pianos* de Mozart. El director anglès comentava aleshores: "no són només dos bons pianistes que toquen junts. Aquests nois tenen tanta frescor, musical i personal. Són tan agradables i tan oberts a qualsevol tipus de suggeriment que els hi fas. És un plaer!".

Recomanacions

Pere Andreu Jariod

WEB LUCAS I ARTHUR
JUSSEN
arthurandlucasjussen.com

BLOG DE LA CREATIVIDAD AL
PIANO
Espai virtual d'actualitat
i recursos sobre el piano
d'Agustín Manuel Martínez
www.delacreatividadalpiano.com

Jeux
Obres de Fauré, Poulenc i Ravel
Lucas & Arthur Jussen (pianos)
CD DEUTSCHE
GRAMMOPHON (2013)

Saint-Saëns / Poulenc / Say
Lucas & Arthur Jussen (pianos) ·
Royal Concertgebouw Orchestra
· Stéphane Denève (director)
CD DEUTSCHE
GRAMMOPHON (2017)

Mozart double piano concertos
Lucas & Arthur Jussen (pianos)
· Academy of Saint Martin in
the Fields · Sir Neville Marriner
(director)
CD DEUTSCHE
GRAMMOPHON (2015)

*Una historia natural del piano. De
Mozart al jazz moderno*
Stuart Isaacoff
Traductors: Mariano Peyrou
383 pàgines
TURNER (2013)

De la A a la Z de un pianista
Alfred Brendel
Traducció: Jorge Seca
152 pàgines
ACANTILADO (2013)

Propers concerts

Diumenge **9 de juliol**. 20 h.
Auditori de Girona. Sala Montsalvatge
Preu emocional (entrada lliure)

JONC **MANEL VALDIVIEO** DIRECTOR

Dimarts **11 de juliol**. 21 h.
Claustre de la Catedral
Preu: 15 €

ENSEMBLE DIALOGHI

